

REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJ ZA DJECU

DPR-501-05/20-0009

Zagreb, 24. rujna 2020.

Ministarstvo unutarnjih poslova
Ravnateljstvo civilne zaštite
načelnik Stožera civilne zaštite RH
ministar dr. sc. Davor Božinović, potpredsjednik Vlade
stozeracz@mup.hr

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
ministar prof. dr. sc. Radovan Fuchs
kabinet@mzo.hr

Predmet: **Zaštita privatnosti djece u kontekstu epidemije COVID-19**

- *preporuka, daje se*

Poštovani,

Od samog izbijanja epidemije COVID-19 vrlo važno bilo je pravovremeno i stručno izvještavanje javnosti o novoj zaraznoj bolesti, u čemu osobito aktivnu i odgovornu ulogu imaju stožeri civilne zaštite i mediji. U razdoblju zdravstvene krize nužno je osigurati dostupnost pouzdanih, stručnih i provjerenih informacija epidemiologa i drugih stručnjaka, kako bi se spriječilo širenje panike te podigla svjesnost o važnosti i načinima zaštite vlastitoga zdravlja i zdravlja drugih te osobito zdravlja djece.

U takvim okolnostima od medija se očekuje da se pridržavaju najviših profesionalnih standarda te da u svojem postupanju uvijek daju prednost zaštiti najboljeg interesa djece. S tim ciljem pravobraniteljica za djecu je, u ožujku ove godine, javno pozvala novinare i urednike da u izvještavanju uvijek poštuju privatnost djece, da ne iznose pojedinosti o obiteljima i djeci oboljelih te da ne otkrivaju podatke na temelju kojih bi se u javnosti moglo prepoznati djecu koja su bila u kontaktu sa zaraženima.

Osim od medija, isto takva profesionalnost i briga o dobrobiti i privatnosti djece zahtijeva se od svih drugih osoba koje su u prilici izvještavati javnost o pojavi i broju osoba zaraženih koronavirusom. Stoga je iznimno važno da svi koji daju informacije medijima: članovi stožera civilne zaštite, zdravstveni djelatnici, ravnatelji odgojno-obrazovnih ustanova i drugi pritom vode računa o zaštiti najboljeg interesa djece.

U većini slučajeva to je izvještavanje uglavnom korektno u pogledu zaštite djece, ali povremeno u objavama u medijima i na mrežnim stranicama pojedinih stožera nailazimo na informacije koje mogu narušiti dobrobit djece, a nisu od javnog interesa. Primjerice, izjava da je *ustanovljena zaraza kod jednog učenika 2. razreda* jedne gimnazije u Zagrebu pa je *samoizolacija određena za 25 učenika njegova razreda*, pri čemu je navedeno o kojoj je

gimnaziji riječ. Zatim, objava da je *zbog zaraženog učenika 8. razreda* jedne (imenovane) osnovne škole u Čakovcu *cijeli razred morao u izolaciju, a zaraženo je i dvoje učenika petog razreda*. Takve i slične objave koje navode više detalja o razredima i školama u kojima je potvrđeno da je neko dijete pozitivno na koronavirus, mogu nanijeti dodatne neugodnosti spomenutoj djeci, odnosno cijelim razredima.

Roditelji i drugi građani u nekim nas slučajevima obavještavaju o doživljenim neugodnostima i stigmatizaciji zbog toga što su određeni dječji vrtić ili škola, u objavama stožera CZ na webu ili *Facebooku* te u nekim medijima, istaknuti kao mjesta na kojima se pojavila zaraza. To osobito pogađa manje sredine u kojima se ljudi većinom poznaju pa je lako identificirati djecu koja su u izolaciji/samoizolaciji. U manjem mjestu, koje ima nekoliko tisuća stanovnika i samo jednu osnovnu školu ili vrtić, javna objava podatka da se u toj ustanovi pojavio virus također može narušiti prava djece u toj sredini.

U svakom slučaju pojave virusa u odgojno-obrazovnoj ustanovi važno je da ustanova žurno reagira i obavijesti roditelje i djecu, ali ne putem javnih medija, te da ih uputi u nužne mjere zaštite zdravlja i pruži im podršku. Najčešće nije u najboljem interesu djece da ravnatelj odgojno-obrazovnih ustanova u kojima se pojavio virus o tome daju izjave u medijima, a pogotovo ne bi trebali davati informacije o tome u kojem razredu se nalazi zaraženi učenik.

Nažalost, bilo je i slučajeva u kojima su mediji posredno otkrili identitet djeteta koje je u izolaciji/samoizolaciji, otkrivši identitet roditelja, pa ih još javno prozivali zbog navodnog kršenja mjere samoizolacije.

Iako stožeri civilne zaštite nerijetko pozivaju na razumijevanje prema osobama koje su zaražene ili su u samoizolaciji, pozivajući da ih se ne stigmatizira, događa se da i u njihovim objavama promaknu neke nesenzibilizirane formulacije. U priopćenjima stožera i medijskim napisima djeci mogu nanijeti štetu i formulacije koje ističu da je samoizolacija određena cijelom razredu *zbog jednog učenika* ili da su u jednoj županiji *maske ponovno obvezne jer se jedna učenica zarazila na svadbi*. Takvi napisi, i bez imenovanja, izlažu spomenutu djecu dodatnome pritisku, te se ona mogu osjećati okrivljenom i osramoćenom u svojoj sredini.

Nažalost, doznajemo i da su u nekim sredinama iznesene informacije o zdravstvenom stanju pojedinih učenika potaknule zadirkivanja pa i neke oblike psihičkog vršnjačkog nasilja, što je novi izazov za naše odgojno-obrazovne ustanove, koji se ne smije ignorirati.

Stoga ovom prilikom apeliram na sve stožere civilne zaštite, na zdravstvene i odgojno-obrazovne radnike, odnosno ravnatelje, te na predstavnike medija da u svim svojim javnim istupima i objavama vode računa o zaštiti privatnosti i dostojanstva djece.

Pritom nije dovoljno samo prikriti djetetovo ime i prezime, već preporučujemo da se, radi izbjegavanja mogućih neugodnosti i nepotrebnog izlaganja djece stigmi, ne iznose pojediniosti koje bi mogle pridonijeti otkrivanju njihova identiteta. Obilježenim se može osjećati i cijeli razred koji je u samoizolaciji te preporučujemo da se ne objavljuju podaci o razredu ili odgojnoj skupini, te da se ne otkriva o kojoj je odgojno-obrazovnoj ustanovi riječ (osim iznimno, ako se procijeni da je to u javno-zdravstvenom interesu).

Djeca imaju pravo na svoj mir i privatnost i to svi moramo poštovati. Svi zajedno trebamo štiti zdravlje djece, ali i njihovu privatnost i dostojanstvo.

Na temelju čl. 11. i 12. Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 73/17), preporučujemo Nacionalnom stožeru civilne zaštite da o ovom apelu i preporukama pravobraniteljice izvijesti stožere civilne zaštite jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Također, preporučujemo Ministarstvu znanosti i obrazovanja da s ovim preporukama upozna ravnatelje odgojno-obrazovnih ustanova i da im, prema potrebi, pruži podršku u nošenju s pitanjima zaštite privatnosti i dostojanstva djece u kontekstu epidemije COVID-19.

U skladu s navedenim zakonom, ljubazno molimo da nas izvijestite o poduzetom u vezi s ovim preporukama.

Ovaj apel i preporuku upućujemo i Hrvatskom novinarskom društvu te medijima.

S poštovanjem,

Pravobraniteljica za djecu
Helena Piliat Dragičević, dipl. iur.

